

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

28. juuni 2012*

Politseikoostöö ja õiguslane koostöö kriminaalasjades — Raamotsus 2002/584/JSK — Euroopa vahistamismäärus ja liikmesriikidevaheline üleandmiskord — Vabadusekaotusliku karistuse täitmisele pööramiseks tehtud Euroopa vahistamismäärus — Artikkel 28 — Järgnev üleandmine — Euroopa vahistamismääruste ahel — Sama isiku suhtes kolmanda vahistamismääruse täitmine — Mõiste „vahistamismäärust täitev liikmesriik” — Üleandmisega nõustumine — Eelotsuse kiirmenetlus

Kohtuasjas C-192/12 PPU,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Korkein oikeus'e (Soome) 24. aprilli 2012. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse samal kuupäeval, Euroopa vahistamismääruse täitmisega seonduvas menetluses, mis puudutab

Melvin West'i,

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja esimees J. N. Cunha Rodrigues, kohtunikud U. Lõhmus, A. Rosas, A. Arabadjiev (ettekandja) ja C. G. Fernlund,

kohtujurist: P. Cruz Villalón,

kohtusekretär: ametnik C. Strömholm,

arvestades eelotsusetaotluse esitanud kohtu 24. aprilli 2012. aasta taotlust, mis saabus Euroopa Kohtusse samal kuupäeval, lahendada eelotsusetaotlus kiirmenetluses vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artiklile 104b,

arvestades teise koja 3. mai 2012. aasta otsust see taotlus rahuldada,

arvestades kirjalikus menetluses ja 4. juuni 2012. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

- Melvin West, esindaja: *asianajaja* R. Sorsa,
- Virallinen syyttäjä, esindaja: *kihlakunnansyyttäjä* M. Mäkelä,
- Soome valitsus, esindaja: J. Heliskoski,
- Prantsusmaa valitsus, esindajad: G. de Bergues ja J.-S. Pilczer ning N. Rouam ja B. Beaupère-Manokha,
- Ungari valitsus, esindaja: M. Z. Fehér,
- Ühendkuningriigi valitsus, esindaja: J. Beeko,

* Kohtumenetluse keel: soome.

— Euroopa Komisjon, esindajad: W. Bogensberger ja I. Koskinen,
olles ära kuulanud kohtujuristi seisukoha,
on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsuse 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta (EÜT L 190, lk 1; ELT eriväljaanne 19/06, lk 34), muudetud nõukogu 26. veebruari 2009. aasta raamotsusega 2009/299/JSK (ELT L 81, lk 24), (edaspidi „raamotsus”) artikli 28 lõiget 2.
- 2 See taotlus esitati asjas, mis puudutab sellise vahistamismääruse täitmist Soomes, mille Tribunal de grande instance de Paris (Prantsusmaa) väljastas 31. augustil 2007 Melvin Westi suhtes, kes on Ühendkuningriigi kodanik ja elab seal alaliselt, ning mille eesmärk oli pöörata täitmisele kolmeaastane vangistus, mis oli talle mõistetud vanade ja haruldaste maakaartide varguse eest.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Amsterdami lepingu jõustumise kuupäeva käsitlevast teadaandest, mis avaldati Euroopa Ühenduste Teatajas 1. mail 1999 (EÜT L 114, lk 56), ilmneb, et Soome Vabariik aktsepteeris EL artikli 35 lõike 2 alusel tehtud deklaratsiooniga Euroopa Kohtu pädevust langetada eelotsuseid EL artikli 35 lõike 3 punktis b sätestatud korras.
- 4 Vastavalt EL toimimise lepingule lisatud protokoll nr 36 üleminekusätete kohta artikli 10 lõikele 1 jäävad enne Lissaboni lepingu jõustumist vastu võetud liidu õigusaktide puhul EL lepingu VI jaotisel, enne Lissaboni lepingut kehtinud redaktsioonis, põhinevad Euroopa Kohtu volitused samaks, isegi kui neid on aktsepteeritud EL artikli 35 lõike 2 alusel.
- 5 Raamotsuse põhjendused 1, 5–7 ja 10 on sõnastatud järgmiselt:
„(1) Vastavalt 15. ja 16. oktoobril 1999 Tampere kogunenud Euroopa Ülemkogu otsusele ning eelkõige selle punktile 35 tuleks kaotada liikmesriikidevaheline formaalne väljaandmismenetlus nende isikute suhtes, kes hoiavad kõrvale karistuse kandmise eest pärast lõplikku süüdimõistmist, ning väljaandmismenetlust tuleks kiirendada nende isikute suhtes, keda kahtlustatakse süüteo toimepanemises.
[...]
(5) Tulenevalt eesmärgist kujundada Euroopa Liit vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevaks alaks tuleks kaotada liikmesriikidevaheline väljaandmine ja asendada see õigusalaste vahelise üleandmissüsteemiga. Lisaks sellele võimaldab süüdimõistetute kriminaalkaristuste täitmiseks või kahtlustatavatele süüdistuse esitamiseks uue lihtsustatud üleandmissüsteemi sisseviimine kõrvaldada keerukuse ja võimalikud viivitused, mis on omased praegusele väljaandmiskorrale. Tavapärased koostöösuhted, mis on siiani domineerinud liikmesriikide vahel, tuleks asendada kriminaalasjades tehtud otsuste vaba liikumisega, mis hõlmaks nii kohtuotsuse eelseid kui lõplikke otsuseid vabadusel, turvalisusel ning õigusel rajaneva ala raamistikus.
(6) Käesolevas raamotsuses sätestatud Euroopa vahistamismäärus on esimene kindel meede kriminaalõiguse valdkonnas, millega kohaldatakse vastastikuse tunnustamise põhimõtet, mida Euroopa Ülemkogu nimetas õiguslase koostöö nurgakiviks.

(7) 13. detsembri 1957. aasta väljaandmise Euroopa konventsioonile rajatud mitmepoolse väljaandmissüsteemi asendamise eesmärki ei suuda seoses selle ulatuse ja toimega ühepoolset tegutsevad liikmesriigid piisavalt saavutada ning seda saab paremini saavutada liidu tasandil, võib nõukogu võtta meetmeid vastavalt subsidiaarsuse põhimõttele, millele on osutatud Euroopa Liidu lepingu artiklis 2 ja Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklis 5. Viimati nimetatud artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev raamotsus kaugemale sellest, mis on vajalik nimetatud eesmärgi saavutamiseks.

[...]

(10) Euroopa vahistamismääruse toimimine põhineb suurel liikmesriikidevahelisel usaldusel. [...]"

6 Raamotsuse artikli 1 lõigetes 1 ja 2 on Euroopa vahistamismäärus ja selle täitmise kohustus määratletud järgmiselt:

„1. Euroopa vahistamismäärus on liikmesriigi väljaantud kohtuotsus, et teine liikmesriik võtaks tagaotsitava vahi alla ja annaks ta üle kriminaalmenetluse raames kohtu alla andmise või vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täitmiseks.

2. Liikmesriigid täidavad mis tahes Euroopa vahistamismääruse vastastikuse tunnustamise põhimõtte alusel ja vastavalt käesoleva raamotsuse sätetele.”

7 Raamotsuse artikkel 3 loetleb „Euroopa vahistamismääruse täitmata jätmise kohustuslikud alused”.

8 Raamotsuse artiklis 4 „Euroopa vahistamismääruse täitmata jätmise vabatahtlikud alused” nimetatakse need alused ja sätestatakse selles osas:

„Vahistamismäärust täitev õigusasutus võib keelduda Euroopa vahistamismääruse täitmisest, kui:

[...]

6) kui Euroopa vahistamismäärus on tehtud vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täitmiseks ja tagaotsitav viibib vahistamismäärust täitvas liikmesriigis või on selle kodanik või omab seal elukohta ning see riik kohustub karistuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täitma vastavalt oma siseriiklikule õigusele”.

9 Raamotsuse artikkel 5 „Vahistamismääruse teinud liikmesriigis teatavatel juhtudel antavad tagatised” näeb ette:

„Euroopa vahistamismääruse täitmise suhtes täitva õigusasutuse poolt võib vahistamismäärust täitva liikmesriigi õiguse alusel kohaldada järgmisi tingimusi:

[...]

3) kui isik, kelle suhtes on tehtud Euroopa vahistamismäärus kohtu alla andmiseks, on vahistamismäärust täitva liikmesriigi kodanik või omab seal elukohta, võib üleandmise suhtes kohaldada tingimust, et see isik tuuakse pärast ülekuulamist vahistamismäärust täitvasse liikmesriiki tagasi, et ta saaks seal kanda vabadusekaotust või täita vabadust piiravat julgeolekumeetmeid, mis on talle määratud vahistamismääruse teinud liikmesriigis.”

10 Raamotsuse artikkel 15 „Üleandmisotsus” sätestab lõikes 2 järgmist:

„Kui vahistamismäärust täitev õigusasutus leiab, et vahistamismääruse teinud liikmesriigi edastatud teabest ei piisa üleandmisotsuse tegemiseks, küsib ta vajalikku lisateavet, eelkõige seoses artiklitega 3–5 ja artikliga 8, mis tuleb kiiresti saata ning võib selle saamiseks kehtestada tähtaja, võttes arvesse vajadust järgida artiklis 17 kehtestatud tähtaegu.”

- 11 Raamotsuse artikkel 27 „Kohtu alla andmise võimalused muude süütegude eest” on sõnastatud järgmiselt:

„1. Iga liikmesriik võib teatada nõukogu peasekretariaadile, et tema suhetes teiste liikmesriikidega, kes on esitanud samasuguse teatise, eeldatakse nõusolekut seoses vastutusele võtmise, karistuse määramise või vahistamisega süüteo eest, mis on toime pandud enne üleandmist ja mis on muu süütegu kui see, mille eest ta üle anti, kui vahistamismäärust täitev õigusasutus ei osuta konkreetse juhtumi puhul teisiti oma üleandmisotsuses.

2. Välja arvatud lõigetes 1 ja 3 osutatud juhtudel, ei tohi üleantavat kohtu alla anda, määrata talle karistust või muul viisil võtta talt vabadus süüteo eest, mis on toime pandud enne üleandmist ja mis on muu süütegu kui see, mille eest ta üle anti.

3. Lõiget 2 ei kohaldata järgmistel juhtudel:

- a) isikul on olnud võimalus lahkuda selle liikmesriigi territooriumilt, kellele ta üle anti, ja ta ei ole seda teinud 45 päeva jooksul pärast tema lõplikku vabastamist või ta on sellele territooriumile pärast lahkumist tagasi pöördunud;
- b) süüteo eest ei saa karistada vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetmega;
- c) kriminaalmenetlus ei anna alust isikuvabadust piirava meetme kohaldamiseks;
- d) isiku suhtes kohaldatakse muud kui vabadusekaotust hõlmavat karistust või meedet, sh rahatrahvi või seda asendavat meedet, isegi kui karistuse või meetmega võib kaasneda isikuvabaduse piiramine;
- e) isik on nõustunud üleandmisega ning samaaegselt loobunud erikohustuse reegli kasutamisest vastavalt artiklile 13;
- f) isik on üleandmise järgselt sõnaselgelt loobunud erikohustuse reegli kasutamisest seoses konkreetsete süütegudega, mis on toime pandud enne üleandmist. Loobumisotsus esitatakse vahistamismääruse teinud liikmesriigi pädevatele õigusasutustele ning see dokumenteeritakse vastavalt selle riigi siseriiklikule õigusele. Loobumisotsus koostatakse nii, et on selge, et isik on teinud selle vabatahtlikult ning on täielikult teadlik tagajärgedest. Selleks peab isikul olema õigus õigusalaselt nõustamisele;
- g) isiku üleandnud täitev õigusasutus annab oma nõusoleku vastavalt lõikele 4.

4. Nõustumistaotlus koos artikli 8 lõikes 1 osutatud teabe ja artikli 8 lõikes 2 osutatud tõlkega esitatakse täitvale õigusasutusele. Nõusolek antakse, kui nõusoleku taotlemise aluseks oleva süüteo suhtes on kohaldatav üleandmine vastavalt käesoleva raamotsuse sätetele. Nõusolekut ei anta artiklis 3 nimetatud alustel ning muudel juhtudel võib keelduda ainult artiklis 4 osutatud alustel. Otsus tehakse hiljemalt 30 päeva jooksul pärast taotluse saamist.

Artiklis 5 osutatud olukordades peab vahistamismääruse teinud liikmesriik andma selles artiklis sätestatud tagatised.”

- 12 Raamotsuse artikkel 28 „Üleandmine või sellele järgnev väljaandmine” on sõnastatud nii:

„1. Iga liikmesriik võib teatada nõukogu peasekretariaadile, et tema suhetes teiste liikmesriikidega, kes on esitanud samasuguse teatise, loetakse nõusolek antuks Euroopa vahistamismääruse alusel isiku üleandmiseks liikmesriigile, kes ei ole vahistamismäärust täitev liikmesriik, süüteo eest, mis on toime pandud enne üleandmist, kui vahistamismäärust täitev õigusasutus ei osuta konkreetset juhul teisiti oma üleandmisotsuses.

2. Igal juhul võib isiku, kes on Euroopa vahistamismääruse alusel üle antud vahistamismääruse teinud liikmesriigile, anda Euroopa vahistamismääruse alusel, mis on tehtud seoses enne üleandmist toime pandud süüteoga, vahistamismäärust täitva liikmesriigi nõusolekuta üle muule liikmesriigile kui vahistamismäärust täitev liikmesriik, järgmistel juhtudel:

- a) kui tagaotsitaval on olnud võimalus lahkuda selle liikmesriigi territooriumilt, kellele ta üle anti, ja ta ei ole seda teinud 45 päeva jooksul pärast tema lõplikku vabastamist või ta on sellele territooriumile pärast lahkumist tagasi pöördunud;
- b) kui tagaotsitav nõustub oma üleandmisega Euroopa vahistamismääruse alusel liikmesriigile, kes ei ole vahistamismäärust täitev liikmesriik. Nõusolek esitatakse vahistamismääruse teinud liikmesriigi pädevatele õigusasutustele ning see dokumenteeritakse vastavalt selle riigi siseriiklikule õigusele. See koostatakse nii, et on selge, et asjaomane isik on teinud selle vabatahtlikult ning on täielikult teadlik tagajärgedest. Selleks peab tagaotsitaval olema õigus õiguslasele nõustamisele;
- c) kui tagaotsitava suhtes ei kohaldata erikohustuse reeglit kooskõlas artikli 27 lõike 3 punktide a, e, f ja g.

3. Vahistamismäärust täitev õigusasutus nõustub üleandmisega teisele liikmesriigile järgmiste eeskirjade kohaselt:

- a) nõustumistaotlus koos artikli 8 lõikes 1 osutatud teabe ja artikli 8 lõikes 2 osutatud tõlkega esitatakse vastavalt artiklile 9;
- b) nõusolek antakse, kui nõusoleku taotlemise aluseks oleva süüteo suhtes on kohaldatav üleandmine vastavalt käesoleva raamotsuse sätetele;
- c) otsus tehakse hiljemalt 30 päeva jooksul pärast taotluse kättesaamist;
- d) nõusolekut ei anta artiklis 3 nimetatud alustel ning muudel juhtudel võib keelduda ainult artiklis 4 osutatud alustel.

Artiklis 5 osutatud olukordades peab vahistamismääruse teinud liikmesriik andma selles artiklis sätestatud tagatised.

4. Olenemata lõike 1 sätetest ei anta isikut, kes on Euroopa vahistamismääruse alusel üle antud, välja kolmandale riigile isiku üleandnud liikmesriigi pädeva asutuse nõusolekuta. Nõusolek antakse kooskõlas konventsioonidega, milles see liikmesriik on osalisriik, ja siseriikliku õigusega.”

13 Raamotsuse artikkel 32 „Üleminekusäte” sätestab:

„Enne 1. jaanuari 2004 saadud väljaandmisteaotluste suhtes kohaldatakse jätkuvalt väljaandmisega seotud juriidilisi dokumente. Pärast seda kuupäeva saadud taotluste suhtes kohaldatakse eeskirju, mille liikmesriigid on käesoleva raamotsuse alusel vastu võtnud. Kuid liikmesriik võib ajal, mil nõukogu käesoleva raamotsuse vastu võtab, teha avalduse, et tema kui vahistamismäärust täitev liikmesriik jätkab taotluste läbivaatamist kuritegude osas, mis on toime pandud enne tema määratud kuupäeva, vastavalt enne 1. jaanuari 2004 kohaldatavale väljaandmissüsteemile. Kõnealune kuupäev ei või olla hilisem kui 7. august 2002. Nimetatud avaldus avaldatakse Euroopa Ühenduste Teatajas. Selle võib igal ajal tühistada.”

Soome õigus

14 30. detsembri 2003. aasta seaduse 1286/2003 süüteo tõttu isiku üleandmise kohta Soome ja Euroopa Liidu liikmesriikide vahel (rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annettu laki (1286/2003)) § 61 kohaselt on keelatud isiku, kelle liikmesriik on Soomele üle andnud, järgnev üleandmine teisele liikmesriigile, välja arvatud juhul, kui selle isiku üleandnud liikmesriik annab oma nõusoleku selle keelu kohaldamata jätmiseks.

- 15 Nimetatud seaduse §-st 62 koostoimes selle §-ga 61 tuleneb, et kui liikmesriik taotleb teise liikmesriigi poolt Soomele üleantud isiku järgnevat üleandmist ja kui see isik on järgneva üleandmise vaidlustanud, siis taotleb pädev prokurör järgnevaks üleandmiseks nõusolekut sellelt liikmesriigilt, kes isiku algelt Soomele üle andis.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

Vaidluse taust

- 16 M. Westi suhtes on tehtud kolm järjestikust Euroopa vahistamismäärust.
- 17 Esimese Euroopa vahistamismääruse tegi Prantsusmaa õigusasutus 14. märtsil 2005, et esitada M. Westile süüdistus vanade ja haruldaste maakaartide varguse eest 26. oktoobril 1999 ja 5. septembril 2000 Prantsusmaa rahvusraamatukogust. Vahistamismäärus, mida varem oli levitatud Schengeni infosüsteemi (SIS) ja Interpoli kaudu, saadeti edasi Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi pädevale asutusele, kuna M. West oli sel ajal selles liikmesriigis vahi all. Kuna M. Westi üleandmist selle Euroopa vahistamismääruse alusel ei olnud toimunud, mõistis Tribunal de grande instance de Paris talle tagaseljaotsusega kolm aastat vangistust. Sellest tulenevalt tegi Prantsusmaa õigusasutus 31. augustil 2007 selle vabadusekaotusliku karistuse täitmisele pööramiseks uue Euroopa vahistamismääruse, mida levitati SIS-i ja Interpoli kaudu.
- 18 Teise Euroopa vahistamismääruse tegi Soome õigusasutus 9. detsembril 2009 M. Westile ajavahemikul 22.–26. veebruarini 2001 Helsinki ülikooli (Soome) raamatukogus toime pandud varguste eest mõistetud vabadusekaotusliku karistuse täitmisele pööramiseks; seda karistust kinnitas apellatsioonistmes Helsingin hovioikeus (Helsingi apellatsioonikohus) 31. mai 2002. aasta otsusega.
- 19 Kolmanda Euroopa vahistamismääruse tegi Ungari õigusasutus 1. aprillil 2010 seoses M. Westi puudutava kriminaalmenetlusega; M. Westi süüdistati selles, et ajavahemikul 16.–18. augustini 2000 kahjustas ta Széchenyi (Ungari) rahvusraamatukogus mitut hindamatut XVII sajandi atlasit, eemaldades neist omastamise eesmärgil kaheksa kaarti.

M. Westi üleandmise menetlused

- 20 Kuupäeval, mis Euroopa Kohtule esitatud toimikus ei kajastu, andis Ühendkuningriigi õigusasutus M. Westi Ungari õigusasutuse tehtud Euroopa vahistamismääruse täitmiseks üle Ungarile. See oli tingimusteta üleandmine. Budai Központi kerületi bíróság (Buda piirkonnakohus (Ungari)) mõistis M. Westile 16-kuulise vangistuse varguste eest, milles teda süüdistati. Fővárosi Bíróság (Budapesti kohus), olles eelnevalt tuvastanud, et M. Westi üleandmise tingimused on täidetud nii Soome kui ka Prantsusmaa õigusasutuste esitatud vahistamismääruse alusel, langetas 27. jaanuaril 2011 otsuse M. Westi Soome Vabariigile üleandmise kohta. Nimetatud toimikust ilmneb, et Ühendkuningriigi õigusasutus andis selleks üleandmiseks oma tingimusteta nõusoleku.
- 21 Ungari andis M. Westi 15. septembril 2011 üle Soome Vabariigile vastavalt Euroopa vahistamismäärusele, mille viimati nimetatud liikmesriigi õigusasutus tegi Helsingin hovioikeuse poolt M. Westile mõistetud vangistuse täitmisele pööramiseks. Tal jäi kanda 17-kuuline vangistus. M. Westi vanglast vabanemise kuupäevaks määrati 29. aprill 2012. Ungari avaliku halduse ja justiitsministeerium saatis 25. jaanuaril 2012 Virallinen syyttäjälle (Soome prokurör) kirja, milles teavitas viimast Fővárosi Bírósági 27. jaanuari 2011. aasta otsusest. Selles kirjas täpsustati, et nimetatud kohus oli otsustanud, et „kui menetlus Soomes on lõppenud, tuleb asjaomane isik anda üle Prantsusmaa ametiasutustele”.
- 22 Virallinen syyttäjä palus Helsingin käräjäoikeusele (Helsinki esimese astme kohus) 9. veebruaril 2012 esitatud taotluses, et M. West antaks Prantsusmaa õigusasutuste 31. augustil 2007 tehtud Euroopa vahistamismääruse täitmiseks üle Prantsuse Vabariigile, täpsustades, et Ungari oli sellele üleandmisele andnud oma nõusoleku.

Euroopa Kohtus toimunud kohtuistungil esitatud märkustest ilmneb, et Virallinen syyttäjä oli ka keskkriminaalpolitsei kaudu üritanud välja selgitada, kas Ühendkuningriik oli sellele üleandmisele andnud oma nõusoleku. Viimase liikmesriigi pädevad ametiasutused vastasid, et M. Westi Prantsusmaale üleandmise otsuse peavad tegema Soome ametiasutused. Euroopa Kohtu kirjalikele küsimustele antud vastustes täpsustas Ühendkuningriik selles osas omalt poolt, et Soome Vabariik oli küsinud temalt nõusolekut M. Westi üleandmiseks Prantsusmaale, kuid Ühendkuningriik seda nõusolekut ei andnud.

- 23 Helsingin käräjäoikeus lubas 17. veebruari 2012. aasta otsusega M. Westi Prantsusmaale üle anda. Viimane esitas selle otsuse peale kaebuse Korkein oikeusele. M. West vaidleb niisugusele üleandmisele vastu, kuna Ühendkuningriik ei ole andnud oma nõusolekut selleks kolmandaks üleandmiseks. Virallinen syyttäjä leiab seevastu, et nimetatud üleandmiseks on vaja üksnes Ungari nõusolekut, kuna see on liikmesriik, kust M. West tegelikult Soome Vabariigile üle anti.

Eelotsusetaotlus

- 24 Eelotsusetaotluses selgitab Korkein oikeus, et tal tuleb lahendada küsimus, kas Prantsusmaa õigusasutuste taotletud üleandmiseks on raamotsuse kohaselt vaja muu liikmesriigi kui Ungari nõusolekut. Käesoleval juhul ei ole tuvastatud ega ka väidetud, et Ühendkuningriik oleks andnud oma nõusoleku M. Westi üleandmiseks Prantsuse Vabariigile. Ungari seevastu andis selleks oma nõusoleku.
- 25 Korkein oikeuse sõnul ei ole raamotsuse artikli 28 lõike 2 alusel vahistamismäärust täitva liikmesriigi nõusoleku saamine siseriikliku õiguse küsimus. Raamotsusega kehtestatud korra tõhusaks toimimiseks on vaja seda nimetatud küsimuses ühetaoliselt tõlgendada.
- 26 Korkein oikeus tõdeb, et raamotsuse artikli 28 lõike 2 punktides a ja b kehtestatud tingimused ei ole käesoleval juhul täidetud. Nimetatud artikli lõike 2 punkt c võib aga seevastu olla asjakohane. Selle sätte kohaselt, mis viitab raamotsuse artikli 27 lõike 3 punktile g, ei ole vahistamismäärust täitva liikmesriigi nõusolek järgnevas üleandmiseks vajalik siis, kui „isiku üleandnud täitev õigusasutus” annab nõusoleku uue süüdistuse esitamiseks või karistuse mõistmiseks. Ei ole siiski kindel, kas „isiku üleandnud täitev õigusasutus” on just sellesama liikmesriigi õigusasutus, keda artikli 28 lõike 2 alguses mainitakse kui vahistamismäärust täitvat liikmesriiki.
- 27 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et raamotsuse artikli 28 lõike 2 sõnastus näib viitavat sellele, et vahistamismäärust täitvaks liikmesriigiks, kelle nõusolek on vajalik, on üksnes see liikmesriik, kes on tegelikult viimasena isiku üle andnud liikmesriigile, kellele on esitatud uus ajakohane vahistamismäärus. Seda tõlgendust toetab ka raamotsuse üldine eesmärk, mille kohaselt peab üleandmiskord eeldama võimalikult vähest kontrolli. Kuigi selline tõlgendus kohaldub probleemideta olukorrale, kus tegemist on kolme liikmesriigi vahel toimivate üleandmistega, ei ole see nii sel juhul, kui üleandmisega on seotud neli liikmesriiki. Käesoleval juhul on küsimus niisiis selles, kas Ühendkuningriigi nõusolekupädevus jääb alles ka pärast seda, kui Ungari on M. Westi Soome Vabariigile üle andnud.
- 28 Korkein oikeuse arvates tuleb uurida niisuguse nõusoleku eesmärki. Selles osas võivad tähtsust omada raamotsuse artiklis 4 ette nähtud vahistamismääruse täitmata jätmise vabatahtlikud alused. Pealegi võib raamotsuse artikli 5 kohaselt siseriiklikus õiguses ette näha teatavad vahistamismäärust täitva liikmesriigi kodanike või seal elukohta omavate isikute üleandmise tingimused.
- 29 Nimetatud kohtu sõnul räägivad nende sätete aluseks olevad põhimõtted raamotsuse artikli 28 lõike 2 sellise tõlgenduse kasuks, mille kohaselt algselt vahistamismäärust täitva liikmesriigi positsioon ei või nõrgeneda selle tõttu, et ta on mõne konkreetse süüteo alusel andnud nõusoleku isiku järgnevas üleandmiseks. Järgnev üleandmine ei tooks sellisel juhul kaasa pädevuse ja kaalutusõiguse üleminekut sellele liikmesriigile, kes osutub sama isiku üleandmiste ahela viimaseks lüliks. Taolise järgneva üleandjana tegutseva liikmesriigi ainus seos tagaotsitava on tegelikult vaid see kriminaalasi, mille menetlemine ja otsuse täideviimine on juba toimunud enne seda, kui isik on teisele liikmesriigile üle antud.

- 30 Neil asjaoludel otsustas Korkein oikeus menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas vahistamismäärust täitev liikmesriik raamotsuse [...] artikli 28 lõike 2 tähenduses on see liikmesriik, kes on isiku Euroopa vahistamismääruse alusel esmakordselt teisele liikmesriigile üle andnud, või mainitud teine liikmesriik, kes on isiku üle andnud kolmandale [liikmesriigile ja] kellelt nüüd taotletakse selle isiku järgnevat üleandmist neljandale [liikmesriigile]? Kas võib olla vajalik mõlema liikmesriigi nõusolek?”

- 31 Korkein oikeus on 24. aprillil 2012 tehtud eraldi otsusega otsustanud jätta M. Westi vahi alla.

Kiirmenetlus

- 32 Korkein oikeus taotles 24. aprillil 2012 tehtud eraldi taotlusega, mis saabus Euroopa Kohtu kantseleisse samal päeval, lahendada käesolev eelotsusetaotlus Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 23a ja Euroopa Kohtu kodukorra artikli 104b alusel kiirmenetluses.
- 33 Eelotsusetaotluse esitanud kohus põhjendas seda taotlust selgitusega, et Prantsusmaa õigusasutuste tehtud Euroopa vahistamismääruse tõttu pikendati M. Westi kinnipidamist Soomes, mis põhimõtteliselt lõppes 29. aprillil 2012. Kuna M. Westi vabadus on piiratud, on asja kiirmenetluses läbivaatamine täiesti vältimatu, arvestades õiguskindlust, mida tal on õigus nõuda.
- 34 Kiites selle põhjenduse heaks, otsustas Euroopa Kohtu teine koda 3. mail 2012 ettekandja-kohtuniku ettepanekul ja pärast kohtujuristi ärakuulamist rahuldada eelotsusetaotluse esitanud kohtu taotluse lahendada eelotsusetaotlus kiirmenetluses.

Eelotsuse küsimuse analüüs

- 35 Kõigepealt tuleb meele pidada, et nagu ilmneb käesoleva otsuse punktidest 3 ja 4, on Euroopa Kohus käesoleval juhul pädev otsustama raamotsuse tõlgendamise üle protokoll nr 36 üleminekusätete kohta artikli 10 lõike 1 alusel. Teiseks tuleb täpsustada, et raamotsuse artiklist 32 tuleneb, et taotluste suhtes, mis esitatakse tegude puhul, mis nagu põhikohtuasjas on toime pandud enne 1. jaanuari 2004, kohaldatakse raamotsust juhul, kui täitev liikmesriik ei ole teinud avaldust, et ta jätkab nende taotluste läbivaatamist enne seda kuupäeva kohaldatava väljaandmissüsteemi kohaselt. Vaidlust ei ole selles, et ei Ühendkuningriik ega Ungari, kes mõlemad on ühe M. Westi puudutava Euroopa vahistamismääruse juba täitnud, ega ka Soome Vabariik, keda põhikohtuasjas palutakse täita veel üht M. Westi suhtes tehtud Euroopa vahistamismäärust, ei ole niisugust avaldust teinud.
- 36 Oma küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas raamotsuse artikli 28 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et kui isik on järjestikuste Euroopa vahistamismääruste alusel rohkem kui korra antud ühest liikmesriigist teise üle, siis selle isiku järgneva üleandmiseks muule kui tema viimasena üle andnud liikmesriigile on vaja selle isiku esmakordselt üle andnud liikmesriigi, tema viimasena üle andnud liikmesriigi või tema üleandmistes osalenud iga liikmesriigi nõusolekut.
- 37 Küsimus puudutab M. Westi olukorda, kes on Ühendkuningriigi kodanik ja elab seal alaliselt ning kes nimetatud liikmesriigi (edaspidi „esimene vahistamismäärust täitev liikmesriik”) õigusasutuste poolt anti Ungarile üle Euroopa vahistamismääruse alusel, mille Ungari õigusasutus tegi kriminaalmenetluse raames kohtu alla andmiseks, mille järel Ungari (edaspidi „teine vahistamismäärust täitev liikmesriik”) andis ta Soome Vabariigile üle Euroopa vahistamismääruse alusel, mille Soome õigusasutus tegi vabadusekaotusliku karistuse täitmisele pööramiseks, ning kelle suhtes toimub nüüd menetlus tema üleandmiseks sellest viimasest liikmesriigist (edaspidi „kolmas vahistamismäärust täitev liikmesriik”) Prantsuse Vabariigile Euroopa vahistamismääruse alusel, mille Prantsusmaa õigusasutus tegi selleks, et pöörata täitmisele tagaseljaotsusega mõistetud vabadusekaotuslik karistus süüteo eest, mis pandi toime enne esimest üleandmist.

- 38 Teine vahistamismäärust täitev liikmesriik andis oma nõusoleku sellele, et kolmas vahistamismäärust täitev liikmesriik annab M. Westi üle Prantsuse Vabariigile. Toimikust samas ei selgu, nagu tuleneb ka käesoleva kohtuotsuse punktist 22, kas esimene vahistamismäärust täitev liikmesriik ise oli niisuguse nõusoleku andnud.
- 39 Neil asjaoludel arutleb eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas kolmanda vahistamismäärust täitva liikmesriigi poolt M. Westi üleandmine Prantsuse Vabariigile eeldab, et lisaks teise vahistamismäärust täitva liikmesriigi nõusolekule on vaja saada ka esimese vahistamismäärust täitva liikmesriigi nõusolek, või piisab sellest, kui nõusolek saadakse ühelt kahest nimetatud liikmesriigist.
- 40 Raamotsuse artikli 28 lõike 2 sõnastusest ilmneb, et isiku, kes on Euroopa vahistamismääruse alusel üle antud vahistamismääruse teinud liikmesriigile, saab Euroopa vahistamismääruse alusel, mis on tehtud seoses enne vahistamismääruse teinud liikmesriigile üleandmist toime pandud süüteo, anda muule liikmesriigile kui „vahistamismäärust täitev liikmesriik” üle põhimõtteliselt ainult „vahistamismäärust täitva liikmesriigi nõusoleku[1]”.
- 41 Sarnaselt raamotsuse artikli 27 lõikes 2 sätestatud erikohustuse reeglile, mille kohaselt ei tohi üleantavat kohtu alla anda, määrata talle karistust või muul viisil võtta talt vabadust süüteo eest, mis on toime pandud enne üleandmist ja mis on muu süütegu kui see, mille eest ta üle anti (vt 1. detsembri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-388/08 PPU: Leymann ja Pustovarov, EKL 2008, lk I-8983, punkt 43), kinnitab sama raamotsuse artikli 28 lõikes 2 sätestatud reegel tagaotsitava õigust sellele, et kriminaalmenetluse raames kohtu alla andmiseks või vabadusekaotuse täitmiseks süüteo eest, mis on toime pandud enne üleandmist vahistamismääruse teinud liikmesriigile, ei anta teda üle muule liikmesriigile kui vahistamismäärust täitev liikmesriik.
- 42 Vastavalt raamotsuse artikli 28 lõikele 1 võib iga liikmesriik loobuda eelmises punktis mainitud reegli kasutamisest, esitades selles sättes ette nähtud teatise. Siiski ei ole käesoleval juhul vaidlust selles, et ükski liikmesriik, kes on seotud M. Westi suhtes tehtud järjestikuste Euroopa vahistamismääruste täitmisega, ei ole niisugust teatist esitanud.
- 43 Raamotsuse artikli 28 lõikes 2 kehtestatud reegel sisaldab veel kolme sama lõike punktides a–c sätestatud erandit, mida põhikohtuasjas siiski kohaldada ei saa. Põhikohtuasjas on täpsemalt selgitatud, et kui täideti Ungari õigusasutuste tehtud Euroopa vahistamismäärust M. Westi Ungarile üleandmiseks, siis esimene vahistamismäärust täitev liikmesriik ei loobunud raamotsuse artikli 28 lõike 2 punktis c kehtestatud erikohustuse reegli kasutamisest, ning sellest tulenevalt ei loobunud nimetatud artikli 28 lõikes 2 sätestatud nõusoleku andmisest järgnevas üleandmiseks teisele liikmesriigile nende süütegude eest, mis olid toime pandud enne M. Westi üleandmist Ungarile.
- 44 Igal juhul ei ole vaidlust selles, et Ungari kui teine vahistamismäärust täitev liikmesriik, täites Soome õigusasutuste tehtud Euroopa vahistamismäärust M. Westi Soome Vabariigile üleandmiseks, küsis esimese vahistamismäärust täitva liikmesriigi nõusolekut selleks üleandmiseks ning et viimane selle nõusoleku ka andis.
- 45 Siit järeldub, et niisuguse isiku nagu M. West üleandmine põhikohtuasjas eeldab raamotsuse artikli 28 lõikes 2 ette nähtud nõusolekut.
- 46 Mis puudutab küsimust, kas asjaomase isiku üleandmiseks vajaliku nõusoleku peab andma üks või mõlemad liikmesriigid, kes on täitnud selle isiku suhtes tehtud Euroopa vahistamismäärust, siis raamotsuse artikli 28 lõiget 2, nagu seda märgib ka Euroopa Komisjon oma kirjalikes märkustes, võib niisuguses olukorras nagu põhikohtuasjas tõlgendada kolmel erineval moel. Esimese tõlgenduse kohaselt nõuab see säte nii esimese kui teise vahistamismäärust täitva liikmesriigi nõusolekut. Teise tõlgenduse kohaselt on vaja üksnes esimese vahistamismäärust täitva liikmesriigi nõusolekut. Kolmanda tõlgenduse kohaselt on selle sätte alusel vaja saada üksnes teise vahistamismäärust täitva liikmesriigi nõusolek.

- 47 Nii M. West kui Soome ja Prantsusmaa valitsus teevad sisuliselt ettepaneku jääda esimese tõlgenduse juurde. Kui M. West ja Soome valitsus leiavad selles osas, et kolmanda vahistamismäärust täitva liikmesriigi ülesanne on küsida nõusolekut samal ajal nii esimeselt kui teiselt vahistamismäärust täitvalt liikmesriigilt, siis Prantsusmaa valitsus väidab, et iga vahistamismäärust täitev liikmesriik peab ise kohaldama raamotsuse artikli 28 lõiget 2, millest tulenevalt põhikohtuasjas peab kolmas vahistamismäärust täitev liikmesriik küsima nõusolekut ainult teiselt vahistamismäärust täitvalt liikmesriigilt ja viimati nimetatud peab omakorda küsima nõusolekut esimeselt vahistamismäärust täitvalt liikmesriigilt.
- 48 Virallinen syyttäjä pooldab omalt poolt kolmandat tõlgendust, mille eesmärk on tagada sujuv üleandmine, kuigi teise võimalusena ei välista ta ka teist tõlgendust. Komisjon leiab samuti, et eelistada tuleks kolmandat tõlgendust, kui võtta arvesse, et see tugineb raamotsuse artikli 28 lõike 2 sõnastusele ning et see on vastastikuse tunnustamise põhimõttega kõige enam kooskõlas. Komisjon märgib siiski, et teist tõlgendust toetab eesmärk säilitada üleantavate isikute üle teatav kaugkontroll ning soov tagada selgem üleandmiskord seeläbi, et tehakse vajalikuks sama vahistamismäärust täitva liikmesriigi nõusolek, üleandmist arvust olenemata. Nii Virallinen syyttäjä kui komisjon lükkavad esimese tõlgenduse tagasi.
- 49 Selleks et hinnata raamotsuse artikli 28 lõike 2 ja täpsemalt väljendi „vahistamismäärust täitev liikmesriik” ulatust niisuguses olukorras nagu põhikohtuasjas, tuleb võtta arvesse selle sätte sõnastust ning raamotsuse eesmärki (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Leymann ja Pustovarov, punkt 46).
- 50 Mis puudutab esmalt raamotsuse artikli 28 lõike 2 sõnastust, siis tuleb meeles pidada, et vastavalt sellele sättele – nagu käesoleva kohtuotsuse punktis 40 on juba selgitatud – olukorras, kus ükski selles artiklis kehtestatud erand ei ole kohaldatav, saab isiku, kes on Euroopa vahistamismääruse alusel üle antud vahistamismääruse teinud liikmesriigile, anda Euroopa vahistamismääruse alusel, mis on tehtud seoses enne üleandmist toime pandud süüteoga, üle muule liikmesriigile kui „vahistamismäärust täitev liikmesriik” ainult selle „vahistamismäärust täitva liikmesriigi nõusoleku[1]”.
- 51 Sellest sõnastusest ilmneb, et isegi kui raamotsuse artikli 28 lõige 2 ei näe sõnaselgelt ette niisugust olukorda nagu põhikohtuasjas, kus tagaotsitava suhtes on tehtud kolm järjestikust üleandmistootlust, siis selle sättega kasutusele võetud üleandmiskorra kohaselt, mis puudutab vahistamismääruse teinud liikmesriigi poolt talle juba üleantud isiku järgnevat üleandmist, viitab mõiste „vahistamismäärust täitev liikmesriik” – nagu on tõdenud ka eelotsusetaotluse esitanud kohus, Prantsusmaa valitsus ja komisjon – liikmesriigile, kes täitis Euroopa vahistamismäärust, mille alusel asjaomane isik anti üle sellele vahistamismääruse teinud liikmesriigile, ning see säte annab viimati nimetatud liikmesriigile õiguse vahistamismäärust täitva liikmesriigina anda see isik üle mõnele teisele liikmesriigile.
- 52 Siit järeldub, et niisugusel juhul nagu põhikohtuasjas viitab raamotsuse artikli 28 lõikes 2 esinev mõiste „vahistamismäärust täitev liikmesriik” selle Euroopa vahistamismääruse täitmisele, mille tegi Soome õigusasutus M. Westi Ungarist Soome Vabariigile üleandmiseks, ja niisiis tähistatakse selle mõistega teist vahistamismäärust täitvat liikmesriiki ehk seda, kes viimasena andis M. Westi üle liikmesriigile, kellelt kolmanda vahistamismäärust täitva liikmesriigina taotletakse käesolevas asjas kõnealuse isiku üleandmist Prantsuse Vabariigile viimase õigusasutuse tehtud Euroopa vahistamismääruse alusel.
- 53 Teiseks tuleb meeles pidada, et raamotsuse eesmärk on eelkõige hõlbustada ja kiirendada õiguslast koostööd (vt 3. mai 2007. aasta otsus kohtuasjas C-303/05: Advocaten voor de Wereld, EKL 2007, lk I-3633, punkt 31; 12. augusti 2008. aasta otsus kohtuasjas C-296/08 PPU: Santesteban Goicoechea, EKL 2008, lk I-6307, punktid 51, 55 ja 76, ning eespool viidatud kohtuotsus Leymann ja Pustovarov, punkt 42). Raamotsus aitab seeläbi saavutada eesmärki kujundada liit vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevaks alaks, põhinedes suurel liikmesriikidevahelisel usaldusel (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Leymann ja Pustovarov, punktid 48 ja 50).
- 54 Pealegi, nagu nähtub raamotsuse põhjendustest 5 ja 7, on raamotsuse eesmärk asendada liikmesriikidevaheline mitmepoolne väljaandmissüsteem vastastikuse tunnustamise põhimõttel rajaneva õigusasutustevahelise üleandmissüsteemiga süüdimõistetute kriminaalkaristuste täitmiseks või

kahtlustatavatele süüdistuse esitamiseks (vt eespool viidatud kohtuotsus *Advocaten voor de Wereld*, punkt 28; 17. juuli 2008. aasta otsus kohtuasjas C-66/08: *Kozłowski*, EKL 2008, lk I-6041, punktid 31 ja 43; 6. oktoobri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-123/08: *Wolzenburg*, EKL 2009, lk I-9621, punkt 56, ja 16. novembri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-261/09: *Mantello*, EKL 2010, lk I-11477, punkt 35).

- 55 Nimetatud põhimõte, mis on õigusosalase koostöö nn nurgakivi, tähendab raamotsuse artikli 1 lõike 2 kohaselt seda, et liikmesriigid on põhimõtteliselt kohustatud täitma Euroopa vahistamismäärust. Viimased kas on kohustatud täitma või võivad keelduda niisuguse vahistamismääruse täitmisest ja nad saavad kehtestada vahistamismääruse täitmisele tingimusi ainult selle raamotsuse artiklites 3–5 loetletud juhtudel. Samuti võib järgnevale üleandmisele raamotsuse artikli 28 lõike 3 kohaselt keelduda nõusoleku andmisest ainult samadel alustel (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsused *Leymann* ja *Pustovarov*, punktid 49 ja 51; *Wolzenburg*, punkt 57, ja *Mantello*, punktid 36 ja 37).
- 56 Kui põhikohtuasjaga sarnases asjas eeldada – nagu M. West ning Soome ja Prantsusmaa valitsus väidavad – nõusolekut nii esimeselt kui ka teiselt vahistamismäärust täitvalt liikmesriigilt, võib see kahjustada raamotsuse eesmärki kiirendada ja hõlbustada liikmesriikidevahelist õiguslast koostööd.
- 57 Nagu Soome valitsus ja *Virallinen syyttäjä* kohtuistungil rõhutasid, saab nõustumistaotluse saata samal ajal kõigile vahistamismäärust täitvatele liikmesriikidele, kes on seotud Euroopa vahistamismääruste ahelaga, ning iga vahistamismäärust täitva liikmesriiki tuvastamine ei näi olevat eriti keeruline ülesanne, arvestades eelkõige SIS-i olemasolu. Seega ei tundu, et mitmelt liikmesriigilt nõusoleku saamise nõue võiks iseenesest põhjustada ületamatuid praktilisi raskusi.
- 58 Niisugune nõue võib siiski muuta Euroopa vahistamismääruse täitmise keerulisemaks ja seda aeglustada, kuna kohustus saada mitme liikmesriigi nõusolek süüdimõistetud või kahtlustatava järgneva üleandmiseks võib tuua kaasa selle, et liikmesriigid esitavad raamotsuse artikli 15 lõike 2 alusel palju lisateabe taotlusi, ja igal juhul võib see suurendada lahknevate otsuste tegemise võimalust nii nende liikmesriikide vahel, kelle nõusolek on vajalik raamotsuse artikli 28 lõike 2 alusel, kui ka viimaste ja selle liikmesriigi vahel, kes täidab Euroopa vahistamismäärust raamotsuse artikli 1 lõike 2 alusel. Seda enam on see nii, kui selle tõlgenduse loogika kohaselt tuleks tõdeda, et iga liikmesriik, kes täitis teatava isiku suhtes tehtud Euroopa vahistamismäärust, peab andma oma nõusoleku selle isiku järgneva üleandmiseks.
- 59 Eelkõige ei saa välistada seda, et niisuguses olukorras nagu põhikohtuasjas võtab teine vahistamismäärust täitev liikmesriik, kes peab järgneva üleandmiseks andma oma nõusoleku raamotsuse artikli 28 lõike 2 alusel, ja kolmas vahistamismäärust täitev liikmesriik, kes on kohustatud üle andma raamotsuse artikli 1 lõike 2 alusel, selle üleandmise osas vastu lahknevaid otsuseid, ja sellest tulenevalt ei saa üleandmine toimuda. Niisugune võimalus on igal juhul raamotsuse artikli 28 lõikega 2 kehtestatud korra lahutamatu osa, kuna kõnealune säte eeldab põhimõtteliselt kahe liikmesriigi ühtlase otsust järgneva üleandmiseks süüteo eest, mis pandi toime enne viimast üleandmist.
- 60 Vastab tõele, et ka üksnes esimese vahistamismäärust täitva liikmesriigi nõusoleku nõudmine võiks aidata saavutada raamotsusega taotletavat lihtsust ja kiirust eesmärki, seda enam, et just see liikmesriik peaks andma nõusoleku sama isiku järgneva üleandmiseks, olenemata järjestikuste üleandmistest arvust.
- 61 Igal juhul, nagu märgib ka komisjon, on põhikohtuasja taolises asjas teise ja kolmanda vahistamismäärust täitva liikmesriigi otsene ja vahetu suhe see, mis hõlbustab nende kahe liikmesriigi vahelist õiguslast koostööd.
- 62 Sellest järeldub, et tõlgendus, mille kohaselt mõiste „vahistamismäärust täitev liikmesriik” viitab üksnes sellele liikmeriigile, kes asjaomase isiku viimasena üle andis, tugevdab raamlepinguga vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala toetuseks kehtestatud üleandmiskorda vastavalt vastastikusele usaldusele, mis peab liikmesriikide vahel olema. Piirates olukordi, milles võivad sama isiku järjestikustesse üleandmistesse kaasatud liikmesriikide vahistamismäärust täitvad õigusasutused

keelduda täitmast Euroopa vahistamismäärust, kergendab selline tõlgendus tagaotsitavate isikute üleandmist vastavalt raamotsuse artikli 1 lõikes 2 kehtestatud vastastikuse tunnustamise põhimõttele, mis on selle raamotsusega kehtestatud põhireegel (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Wolzenburg, punktid 58 ja 59).

- 63 Soome valitsus väidab, et nimetatud tõlgendus takistab ellu viimast raamotsuse artikli 28 lõike 2 eesmärki kaitsta isiku üle andnud liikmesriigi suveräänsust ning tagada, et pärast isiku üleandmist seda isikut järgnevalt ei süüdistataks, mõistetakse süüdi või antaks üle teisele liikmesriigile süütegude eest, mis pandi toime enne esimest üleandmist ning mis ei olnud nimetatud üleandmise alus.
- 64 Selles osas tuleb meeles pidada, et vastastikune tunnustamine ei tähenda Euroopa vahistamismääruse täitmise absoluutset kohustust. Nagu ilmneb ka käesoleva kohtuotsuse punktist 55, jätab raamotsuse ülesehitus, nagu nähtub eelkõige raamotsuse artiklitest 3–5, liikmesriikidele võimaluse lubada konkreetsetes olukordades pädevatel õigusasutustel otsustada üleandmisest keelduda (vt selle kohta 21. oktoobri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-306/09: B., EKL 2010, lk I-10341, punktid 50 ja 51).
- 65 Raamotsuse artikli 28 lõiget 2 tuleb mõista samas kontekstis. Kuigi – nagu tuleneb ka sama artikli lõikest 3 – vahistamismäärust täitvad õigusasutused peavad järgnevatks üleandmiseks põhimõtteliselt andma oma nõusoleku, on neil selle lõike 3 esimese lõigu punkti d alusel õigus keelduda järgnevale üleandmisele oma nõusolekut andmast põhjustel, mis on välja toodud raamotsuse artiklites 3 ja 4. Lisaks näeb sama lõike 3 teine lõik ette, et vahistamismääruse teinud liikmesriik peab andma vahistamismäärust täitvatele õigusasutustele artiklis 5 sätestatud tagatised.
- 66 Käesolevas kohtuotsuses mõistele „vahistamismäärust täitev liikmesriik” antud tõlgendus igal juhul ei kahjusta esimesele vahistamismäärust täitvale liikmesriigile raamotsuse artikli 28 lõikes 2 antud pädevust. Nii esimest Euroopa vahistamismäärust täites kui ka teise Euroopa vahistamismääruse täitmiseks nõusolekut küsides võib see esimene vahistamismäärust täitev liikmesriik raamotsuse artikli 28 lõike 3 kohaselt tugineda selle raamotsuse artiklite 3–5 sätetele. Põhikohtuasjas on esimene vahistamismäärust täitev liikmesriik nõustunud nii asjaomase isiku esimese kui ka teise üleandmise käigus asjaomase Euroopa vahistamismääruse täitmisega, tuginemata ühelegi neist sätetest.
- 67 Ei ole võimatu, et selle Euroopa vahistamismääruse tegemisega kaasnevate faktiliste või õiguslike asjaolude tõttu, mille alusel peab toimuma kolmas üleandmine, võib ühele või mitmele raamotsuse artiklite 3–5 sättele esimest korda tugineda alles kolmanda üleandmise käigus.
- 68 Võttes arvesse liikmesriikidevahelist suurt usaldust, millel raamotsus põhineb, on niisuguses olukorras põhimõtteliselt nii teise kui ka kolmanda vahistamismäärust täitva liikmesriigi ülesanne tugineda vajaduse korral mõnele nimetatud artiklite 3–5 sättele, kui nendega kehtestatud rakendamistingimused on täidetud isiku suhtes, keda järgnev üleandmine puudutab.
- 69 Soome ja Prantsusmaa valitsus leiavad siiski, et niisugune tõlgendus ei võta arvesse seda, et kõik vahistamismäärust täitvad liikmesriigid ei saa tugineda teatavatele Euroopa vahistamismääruse täitmisest keeldumise põhjustele. Kui põhikohtuasja taolises asjas ei nõutaks esimese vahistamismäärust täitva liikmesriigi nõusolekut, jääks see liikmesriik ilma võimalusest tugineda raamotsuse artikli 4 punktile 6 ja artikli 5 punktile 3 selle isiku huvides, kes on selle liikmesriigi kodanik või elab seal alaliselt. Nendele sätetele ei võiks kõnealuse isiku huvides tugineda ei esimene ega teine vahistamismäärust täitev liikmesriik.
- 70 Tuleb meeles pidada, et raamotsuse artikli 4 punkti 6 ja artikli 5 punkti 3 kohaselt võib vahistamismäärust täitev õigusasutus esiteks keelduda Euroopa vahistamismääruse täitmisest, kui Euroopa vahistamismäärus on tehtud vabadusekaotuse täitmiseks ja asjaomane isik „viibib vahistamismäärust täitvas liikmesriigis või on selle kodanik või omab seal elukohta” ning see riik kohustub karistuse täitma vastavalt oma siseriiklikule õigusele, ning teiseks, kui isik, kelle suhtes on tehtud Euroopa vahistamismäärus kohtu alla andmiseks, on „vahistamismäärust täitva liikmesriigi

kodanik või omab seal elukohta”, kohaldada üleandmise suhtes tingimust, et nimetatud isik tuuakse vahistamismäärust täitvasse liikmesriiki tagasi, et ta saaks seal kanda vabadusekaotust, mis on talle määratud vahistamismääruse teinud liikmesriigis. Nimetatud sätete eesmärk on eelkõige võimaldada vahistamismäärust täitval õigusasutusel suurendada tagaotsitava isiku ühiskonda taasintegreerimise tõenäosust pärast seda, kui viimane on talle mõistetud karistuse ära kandnud (vt eespool viidatud kohtuotsused Kozłowski, punkt 45; Wolzenburg, punktid 62 ja 67, ja B., punkt 52).

- 71 Käesolevast otsusest tuleneva tõlgenduse kohaselt ei saa põhikohtuasjas ei teine ega ka kolmas vahistamismäärust täitev liikmesriik nimetatud sätetele tuginedes keelduda raamotsuse artikli 28 lõike 3 esimese lõigu punkti d alusel tagaotsitava järgnevast üleandmisest, kuna see isik ei ole nende liikmesriikide kodanik ega oma seal ka elukohta, vaid on esimese vahistamismäärust täitva liikmesriigi kodanik ja omab seal elukohta.
- 72 See asjaolu ei saa siiski mõjutada raamotsuse artikli 28 lõike 2 tõlgendamist seetõttu, et kuna selles sättes nõutakse järgneva üleandmise puhul vahistamismäärust täitva liikmesriigi eelnevat nõusolekut, siis kehtestatakse sellega üldine reegel, mida kohaldatakse olenemata iga juhtumi üksikasjadest.
- 73 Liidus, mis on rajatud isikute vaba liikumise põhimõttele ja kus ETLT artikli 21 lõikes 1 tunnustatakse iga liidu kodaniku õigust vabalt liikuda ja elada mõne muu liikmesriigi territooriumil kui see, mille kodanik ta on ja kus ta elukohta omab, ei saa eeldada, et esimese vahistamismäärust täitva liikmesriigi ja tagaotsitava vahel esineb tingimata ja igal juhul eriline side, kuna kõnealune isik võib samahästi olla teise või kolmanda vahistamismäärust täitva liikmesriigi – või hoopis muu liikmesriigi, mis ei osale selle isiku suhtes tehtud Euroopa vahistamismääruste ahelas – kodanik ja/või omada seal elukohta. Tagaotsitav võib seega asuda ajutiselt esimese vahistamismäärust täitva liikmesriigi territooriumil, omamata sellega mingit erilist sidet, mis näitaks teatavat selle riigi ühiskonda integreerumise taset (vt eespool viidatud kohtuotsus Kozłowski, punktid 36, 37, 48 ja 53).
- 74 Kõigi nende juhtumite puhul nõusoleku küsimine esimeselt vahistamismäärust täitvalt liikmesriigilt ei võimaldaks ka sellel liikmesriigil tugineda raamotsuse artikli 4 punktile 6 ega artikli 5 punktile 3. Seega näib, et asjaolu, et tagaotsitava jaoks võib olla võimatu kanda karistust selles liikmesriigis, mille kodanik ta on või kus ta alaliselt elab või elukohta omab, tuleneb nende sätete sõnastusest endast.
- 75 Lisaks tuleb meeles pidada, et kui nagu põhikohtuasja puhul on tagaotsitav esimese vahistamismäärust täitva liikmesriigi kodanik või elab seal alaliselt, võib see liikmesriik alati tugineda raamotsuse artikli 4 punktile 6 ja artikli 5 punktile 3, võttes seisukoha nii seda isikut puudutava esimese kui teise üleandmistootluse suhtes. Niisugusel juhul peab asjaomane isik kas jääma esimesse vahistamismäärust täitvasse liikmesriiki või tuleb ta vastavalt nimetatud artikli 5 punktile 3 saata tagasi sellesse riiki, või peab ta jääma edasi teise vahistamismäärust täitvasse liikmesriiki.
- 76 Lõpuks ei saa eespool esitatud analüüsi kahtluse alla seada ka kohtuistungil esitatud Soome ja Prantsusmaa valitsuse väited, mille kohaselt on raamlepingu artiklites 27 ja 28 kehtestatud reeglitel oluline tähtsus, millele viitab nii see, et need sätted ei esine komisjoni esialgses ettepanekus (ettepanek: nõukogu raamotsus Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta, KOM(2001) 522 (lõplik)), kui ka nende artiklite lõike 1 sisu, mis kehtestab, et isegi kui liikmesriigid on eelnevalt nende sätete kohaldamisest loobunud, võib vahistamismäärust täitev õigusasutus osutada teisiti oma üleandmisotsuses.
- 77 Nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktides 64–65, on nii, et kuigi nimetatud artiklid 27 ja 28 annavad liikmesriikidele Euroopa vahistamismääruse täitmisel teatava konkreetse pädevuse, siis kuna need sätted kehtestavad erandid raamotsuse artikli 1 lõikes 2 sätestatud vastastikuse tunnustamise põhimõttest, ei saa neid tõlgendada viisil, mis nõrgendaks raamotsuse eesmärki, mis seisneb liikmesriikide õigusasutuste vahelise üleandmise hõlbustamises ja kiirendamises, nende vahel valitsevat vastastikust usaldust silmas pidades. Selles osas tuleb meeles pidada, et nagu tuleneb raamotsuse artikli 28 lõikest 3, peavad vahistamismäärust täitvad õigusasutused järgnevaks üleandmiseks

põhimõtteliselt andma oma nõusoleku. Vaid siis, kui selle raamotsuse artiklites 3–5 sätestatud tingimused on täidetud, võivad või peavad need õigusasutused olenevalt olukorrast keelduma niisuguse nõusoleku andmisest.

- 78 Raamotsuse artikli 28 lõikes 2 nõutud vahistamismäärust täitva liikmesriigi nõusolekule ei saa samuti omistada niisugust tähendust nagu Soome ja Prantsusmaa valitsus sellele anda tahavad, kuivõrd selle artikli lõike 2 punkti a alusel piisab asjaomase isiku lihtsast vaikimisest nõusolekust oma järgnevale üleandmisele, et välistada kohustust saada vahistamismäärust täitva liikmesriigi nõusolek.
- 79 Sellest järeldub, et niisugusel juhul nagu põhikohtuasjas peab üksnes teine vahistamismäärust täitev liikmesriik ehk siis Ungari andma M. Westi sarnases olukorras oleva isiku üleandmiseks nõusoleku, mida nõuab raamotsuse artikli 28 lõige 2. Kuna käesoleval juhul on seda nõusolekut küsinud ja selle saanud kolmas vahistamismäärust täitev liikmesriik, siis on viimase liikmesriigi õigusasutuse ülesanne anda asjaomane isik üle, kui see õigusasutus just ei pea vajalikuks tugineda mõnele raamotsuse artiklite 3–5 sättele, mida nad peavad hindama põhikohtuasja asjaolusid arvesse võttes.
- 80 Kõiki eeltoodud kaalutlusi silmas pidades tuleb esitatud küsimusele vastata, et raamotsuse artikli 28 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et kui isik on järjestikuste Euroopa vahistamismääruste alusel rohkem kui korra antud ühest liikmesriigist teise üle, siis selle isiku järgnev üleandmine muule kui tema viimasena üle andnud liikmesriigile nõutab üksnes selle isiku viimasena üle andnud liikmesriigi nõusolekut.

Kohtukulud

- 81 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

Nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsuse 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta, muudetud nõukogu 26. veebruari 2009. aasta raamotsusega 2009/299/JSK, artikli 28 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et kui isik on järjestikuste Euroopa vahistamismääruste alusel rohkem kui korra antud ühest liikmesriigist teise üle, siis selle isiku järgnev üleandmine muule kui tema viimasena üle andnud liikmesriigile nõutab üksnes selle isiku viimasena üle andnud liikmesriigi nõusolekut.

Allkirjad